

KÜLALEHT

Üht asja on tarvis - usku endasse!

METSKÜLA ELU

Nr. 6

Detsember 1999

Metsküla endise koolimaja õuel avati mälestuskivi

Külapäev Metskülas on möödas ja sellest on jäänud hulk meenutusi kauaks ajaks.

Milleks me vajame aeg-ajalt kokusaamist? Teler ja raadio toovad uudised kaugemalt koju kätte. Oma rahvaga aga suhtleme juhuslikult, nagu möödaminnes. Üksteist toetada ja midagi koos ette võtta tuleks aga just praegu, kui majandus on igasuguste tõmbetuulte vallas. Just selle nimel, et me üksteist tunneksime ja teinekord turvalisemaltki olla saaksime, avaldame tänases lehes külaelanike nimed. Külapäev ise läks põhiliselt korda, kuigi tahtmistest jäi midagi puudu.

Kauneid mälestusi meenutades avasime endise koolimaja õuel mälestuskivi. Kulud kaeti kolmveerandi ulatuses kohapeal kogutud annetustest, mille eest toimkonna suur tänu kõigile 34 annetajale. (Nimekiri säilitatakse.)

Lõkkeplatsil taastasime kiige, võrkpallivarustus on valmis ostateud. Kü-

lavanemgi nagu valitud - Indrek Reinaru. Kerkis mõte pidada asjalikumalt jaaniõhtuid, korraldada 2-3 aasta järel külapäevi. Sihikule sai võetud tantsupõranda ehitus kiige juures.

Otseste tegudega olid päeva kor-

raldamisel agarad MAIE ARBA, AKO LUTS, INDREK REINARU, GUNNAR JÄRVSOO, TIIT TEPPER, aga ka teiste osa oli vajalik.

Toimkonna nimel
Leonhard Pruss

● Mälestuskivi avamisel endise Metsküla algkooli õuel, vasakult: Ako Luts, Maie Arba, Indrek Reinaru.

ILUS SUVEPÄEV OLI...

*„Maa, mu maa, võta mind,
eksinut, vastu!
Maa, mu maa,
jälle su aasadel astun...“*

Nii on oma laulus õelnud Saaremaa kirjanik ja laulude looja Albert Uustulnd. Ja sellise süüdlasliku ning andekspaluva ohkamisega tulime vist kõik, siit rasketel aegadel linnadesse läinud, selle aasta juulikuu viimasel päeval oma kodukülla, esivanemate maale, Kunagisele lapsepõlve- ja koolikaaslasele terekätt ulata-

des tödesime:

võivad teed meid lahku viia,
aga mõtted jäävad siia,
kus kord koos me olime!

Sel kaunil juulikuu päeval läksime otsima oma väravat, avama oma tuttavat ust. Võime õnnelikud olla, kui meie kodukotus veel mingilgi moel alles on!

Meie vana armas kool sai oma õuele ilusa mälestuskivi. Kui palju on mälestusi sellest vanast armsast majast ja kooliõuel! Kuidas siin kõik on muutunud! Aga meie istutatud väi-

kestest kuusetaimedest on hirmkõrged puud kasvanud. Ma arvan, et meie kõigi süda jäi rahule, sest tänu töökatele inimestele on meie vana koolimaja alles ja pole vist oma esimeses nooruseski nii kena välja näinud kui praegu.

Olge tänatud, head inimesed, kes te olete selle vana maja oma koduks võtnud ja siin palju vaeva näinud!

Huvitav oli Vaike Birgi ettekandes kuulda meie vana kooli ajalugu ja teada saada, kui palju õpetajaid on siin aastakümneid Metsküla lapsi õpetanud. Ehk tuleme siia mälestuskivi juurde veel mitmeid kordi koos koolikaaslastega oma lapsepõlve meenutama?

Minu endise kodumajakese taga metsanukas on nüüd kena lõkkeplats, kiik kääksub jälle, lõbustades noori ja vanu. Oli hirmsuur lõke, tujutõstev pillimees ja lõõdi tantsugi. Kui palju oli kohtumise- ja äratundmise rõõmu, kallistusi ja pisaraidki ning mitugi korda tuli küsida: „Ütle, kes sa (Järg 2. lk.)

● Külapäevalisi Metsküla algkooli õuel 31. juulil 1999. aastal.

ILUS SUVEPÄEV...

(1. lk. järg)

oled?", sest aeg on teinud oma töö. Ma arvan küll, et see oli kõigile, kes oma koduküla kalliks pidasid ja siia oma noorusega kohtuma tulid, selle suve kauneim päev.

Aga tihti on nii, et kui hing on ärevil, põu õnne ja rõõmu täis, jääb midagi väga tähtsat ütlemata. Nii ka seekord. Ma tänan Vaike Birki, Leonhard Pruusi ja kõiki-kõiki, kelle nimegi ma kahjuks ei tea, kes selle mõnusa kohtumiste päeva meile korraldasid. Suur aitäh mälestuskivi tegijatele ja tegemise organiseerijatele! Ja veel tahan ma tänada „Metsküla Elu“ eest – jällegi Vaiket, Leonhardi ja Ait! See leheke saab küll rida-realt mitmeid kordi läbi loetud. Nii armas on lugeda meenutusi lapsepõlve- ja nooruse-Metskülast, vaadata fotodelt inimesi, kes kunagi olid paremas elujõus, kuid nüüd juba ammu puhkavad kalmistumullas. Hea ja huvitav on lugeda tänase Metsküla tegemistest.

Kaitsku Suur Looja ja kõik head vaimud meie Metsküla ja siin elavaid inimesi! Tänu teile on Metsküla alles, elab ja töötab. Meilgi, siit ühel või teisel põhjusel läinutel, on koht, kuhu noorust meenutama ja üksteisega kohtuma tulla. Ja tulla tahame üsna varsti, sest oleme vanad ega jõua

● 3. külapäeva ettevalmistav nõupidamine Metsküla Nurmel 1999. a. juunis. I reas (vasakult): Maie Arba, Mai Pruus, Leonhard Pruus, Vilhelm Kohv; II reas (vasakult): Indrek Reinaru, Vaike Birk, Lea Margna, Ako Luts.

kauga oodata! Aeg teeb usinasti oma tööd ja meie read jäävad iga aastaga hõredamaks.

Kohtumiseni jälle meie armsas Metskülas!

LAINA RAUDSEPP (RÖSSLER)

Kallis LAINE!

Nii Sinu kui mitmete teiste mets-

külaste soovil ja kokkuleppel koolimaja praeguse pererahvaga teatab „Metsküla Elu“ järgmist:

**Kellel veel veidi jalgades jaksu, rinnas süda nii hell ja noor, juulikuu viimasel laupäeval astub kooliõue, kus oleme koos
IGAL AASTAL
~kell 13...**

KÜLAPÄEVALE MÕELDES...

Vähe on Metskülas paiku, kuhu pole sattunud mu jalg, aga väheseks on jäänud inimesi, kellele sirutada terekätt ja koos värskendada noorusemälestusi.

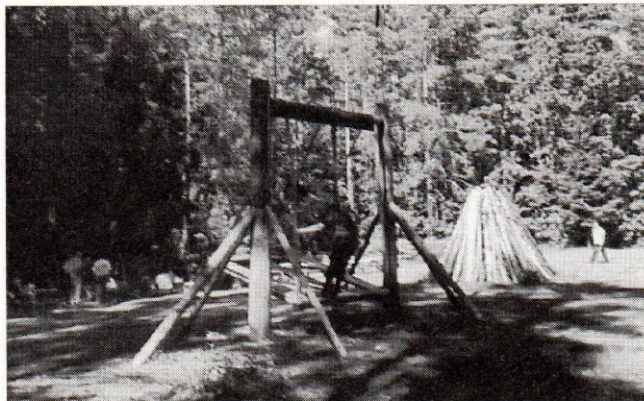
Ja teie, Metsküla praegused noored! Ärge kohkuge raskute ees küla ülesehitamisel. Ka meil polnud kerge.

See on teie koduküla, mida ka

vanaduses on hea meenutada. Minu mälestustes on ta ikka niisugune, nagu oli mu nooruspäevil. Ma nagu ei näegi lagunenuid taluhooneid, võs-sakasvanud karja- ja heinamaid.

Las Saksa-kopliis seisab jälle kiik ja noored lustivad seal laupäeva- ja pühapäeväohtuti! Head pealehakkamist teile!

Soovib **Õilme Joala**

● Kiige- ja lõkettuleplats endises Saksa-kopliis.

Õhulaevas

*Kui mina ükskord rikkaks saan,
kõik ilma asjad korda a'an.
Ostan omal õhulaeva,
millega ma lendan taeva.*

*Sealt siis alla vaatan ma,
palju asju näha saan.
Näen mina ilma joodikuid
ja kõiki teisi veidrikuid.*

*Õhulaevas sõidan ma,
seda ikka lauluga.
Kui kord alla tulen ma,
siis ma teile jutustan.*

*Mida mina nägin sealt,
kõrgelt taevast ülevalt?
Sealt ma nägin joodikuid
ja kõiki teisi veidrikuid*

Harri Rösler
1994

Meenutusi Metskülast ja oma isast

Lubatagu meenutada oma mälestuste põhjal Metsküla rahva tegemisi ja toimetusi isetegevuses. Oma varasest lapsepõlvest mäletan koorilaulu, rahvatantsu ja näiteringi. Koori juhataks ja rahvatantsu saatiks oma akordionil JAAN METSAMÄRT. Talvel külmal ajal tehti tantsuproove Leppoja talu peretoas, sest iga proovi jaoks polnud mõtet rahvamaja kütta. Leppojalt osales neli tantsijat. Rahvamajas peeti segaeeskavaga pidusid. Suure elamuse sain, kui mind viidi vaatama Metsküla näiteringi esitatud O. Lutsu „Kevadet“. Kõik see toimus nii umbes aastal 1940.

Külas peeti ka simmaneid ehk jubisid, kus tantsiti lõõtspillimuusika saatel, mängiti ka ringmänge. Aruküla (Metsküla Viljandipoolne osa) simmanid peeti Leppojal. Teine koht oli Männiku talu kün, kolmas Raudsepa Tisleri kün, mõlemad laudpõrandaga. Laul, tants ja pillimäng – need on metskülalasi saatnud ajast aega.

Veel räägiksin ühest laulukoori juhust, orkestri asutajast, küla köstrist ja ehitusmehest. Orkester osales ka Pärnus isetegevuslike orkestrite ülevaatusel, kus talle omistati III koht. Orkester registreeriti „Külakapelli“ nime all. See oli 1958. aastal. Mees, kellest jutt, oli minu isa JAAN TAKK. Teda kutsuti külas ikka Vana-Takk või von Takk.

Jaan Takk sündis 1894. a. Karksi külas Karumõisa talus ehitusmehe peres. Tema isal oli 4–5-liikmeline ehitusbrigaad. Ehitati soovijaile taluhooneid. Jaan hakkas töömeheikka jõudes samuti brigaadi töös osalema ning sai seal ehitusalased teadmised. Peres oli ka muusika aukohal: mängiti viiulit, mandoliini, kitarri ja kannelt. Jaan teenis oma sundaega

● 1950. a. üldlaulupeost osa võtnud Metsküla segakoor. I rida (vasakult): Alma Raba, Nelli Soop, Hilda Kivistik, Meeta Idla, koorijuht Jaan Takk, Jutta Järvekülg, Marianne Soop, Tiitu Soop. II rida (vasakult): Elmar Villart, Artur Idla, ?, Johannes Kivistik.

tsaariarmee ratsaväeorkestris (puhkpillid). Ta võttis osa ka Vabadussõjast. Kuni 1925. aastani juhtis isa ehitajaid, sest vanaisa oli vanaduse tõttu tööst loobunud. Samal aastal abiellus Jaan Takk Roosu talu noorema tütre Anna Roosenblatiga. Elama asuti Viljandi, kus Jaan pidas tislери- ja autojuhiametit.

1938. a. kolis pere Metskülla, kus mõne kuuga ehitati maja ja karjalaut. Sündis 11,8 ha suurune Taki talu, mida mu isa pidas kuni kolhooside loomiseni.

Vabatahtlikult-sunniviisi kokkuklopsitud „Kodu“ kolhoos (esimees Jüri Soop) vajas uusi majapidamishooneid. Jaan Takk koos ehitusbrigaadiga hakkaski neid ehitama. Tööst vabal ajal juhatas ta laulukoori, sest Jaan Metsamärt haigestus pikaks ajaks. (Läänepoolne osa Metskülalt ristiti 1939. a. Männiku külaks ja sinna loodi nõukogude võimu ajal 1949–1950. a. „Ühenduse kolhoos“. Hiljem need majandid ühendati ja nimetaks pandi „Ühine Kodu“. 1980. a.

lõpuks oli Vastemõisa külanõukogu piires üks suur „Kalju“ kolhoos.)

Jaan Takk oli ka pillimeister. Külakapell vajas pille. Eriti suurt puudust tunti kontrabassist. Kui vastavad materjalid varutud ja šabloonid vana laguneva kontrabassi järgi tehtud, valmis uus pill vähem kui kuuga. Oli ta ju varem viiuli ja kaks kanneltki meisterdanud. Kontrabasse valmis meistriil kokku kaheksa. Väljanägemine oli tipp-topp ja kõla hea; nii neid tellimusi tuli üle vabariigi. Käidi ju kapelli ja näiteringiga esinemas paljudes kohtades.

Kui mõnda peret oli tabanud ligimise kaotus, oli Jaan Takk see, kes pidas matusetalituse nii kodust ära- saatmisel kui kalmistul. Matusekõned olid ilmaliku sisuga, käsitlesid lahkunu elutööd ja tegemisi. Jaan Taki enda elutee lõppes 1969. aastal.

Metsküla seltsielust rääkides ei saa kuidagi mainimata jätta ARTUR LUUBERGI, üht Metsküla algkooli populaarsemat juhatajat ja kultuurielu edendajat. Arturil oli jõudu ja pealehakkamist. Tema juhitud näitering tõi lavale kolm mitmevaatuselist näidendit: „Tagatipu Tiisenhoosen“, O. Lutsu „Suvi“ ja „Tootsi pulm“. Tootsilugudega esinesime paljudes kohtades. Tantsumuusikat tegi külakapell. Oli ka ühevaatuselisi näidendeid, mida kasutati segaeeskavaga esinemistel põhiliselt Metskülal, kodupublikule. Annab mäletada toredaid spordipidusid, tuletõrjevõistlusi, motokrosse! Elu oli tol ajal sisukas ja lõbus. Tahaksin oma poolt tänada Artur Luubergi tehtu eest, soovida tugevat tervist ja pikka iga.

Endistele ja praegustele Metsküla elanikele soovin eda ettevõtmistes. Talupidajatele head karja- ja viljaõnne ning heinaajaks palju päikest!

Endine metskülalane
ILMAR TAKK
Suure-Jaanist

● Metsküla meeskoor 1936. aastal.

I reas (vasakult arvates): Hugo Vendelin, Johannes Kivistik, koorijuht Martin Käär, Peet Rössler, Märt Seitam, koorivanem Jaan Metsamärt, August Reimann.

II reas: Paul Siimu, Jaan Soop, August Metsamärt, August Jürgenson (jun.), Arnold Siimu, Oskar Aasav.

III reas: Oskar Jürss, Aku Siimu, August Mäemees, Endel Riismäe.

MAAREFORMIST METSKÜLAS

Omandireformi aluste seadus ja Maareformi seadus panid aluse omandisuhete ümberkorraldamisele Eestis. Maareformi eesmärgiks seati riiklikul maaomandil rajanevad suhted ümber korraldada peamiselt maa eraomandil põhinevateks suheteks, lähtudes endiste omanike õiguste järjepidevusest ja praeguste maa kasutajate seadusega kaitstud huvidest. Nende seaduste vastuvõtmisest on möödunud 8 aastat. Mis on selle ajaga tehtud?

Viljandi maakonnas on maareformi käigus omaniku saanud 234 000 ha maad, mis moodustab 65% maakonna pindalast.

Tänu Maailmapanga laenule tehti Vastemõisa vallas, sealhulgas ka Metskülas 1997. aasta suvel suur töö maaparandussüsteemide hooldamisel ja remondil. Sama ala määrati ka maakorralduspiirkonnaks, mis tähendas, et seal tuli maa erastamine läbi viia kiirendatud tempos.

Nii ongi Vastemõisa vallas Maakatastrisse kantud 23 700 ha maad,

mis on 84% valla üldpindalast. Üle 80% on veel jõudnud vaid Kõpu vald, selle lähedal on Abja ja Karksi vallad.

Metskülas võib maareformi pidada praktiliselt lõpetatuks. On jäänud vaid mõnede talude vormistamise lõpetamine ning enampakkumiste

Omandamise viis	Omanike arv	Pindala ha	Keskmine suurus ha
Tagastamine	51	926	18,2
Ostueesõigusega erastamine	81	763	9,4
Enampakkumised	8	93	11,6
Riigi omandis olev metsamaa	–	646	–
Vormistamisel	–	272	–
Kokku	140	2700	12,7

läbiviimise. Tänapäevaks on välja selgitatud nõnda nimetatud „vabad maad“, see tähendab maad, millele ei ole esitatud avaldusi tagastamiseks või erastamiseks. Metskülas selliseid maid ei ole. Vastemõisa vallas üldse on 25 põllumaa tükki pindalaga 174 ha ja 90 metsamaa tükki kokku 616 ha. Nende asukohaga saab tutvuda vallamajas.

Metskülas tagastatud suuremad talud on Vidu Suur Tõnis 74,2 ha, Tõnissoni-Lauri 62,8 ha, Raudsepa 55,9 ha, Vindla 42,2, Nõrga 41,1 ha ning ostueesõigusega erastatud Jõe 50,0 ha, Männiku 49,9 ha, Taki 47,0, Kivioja 43,5 ha, Uiho 43,3 ha. Kokkuvõtteks arvudes on maareformi seis Metskülas järgmine:

Maareform on vaid poliitiline ettevõtmine omandisuhete ümberkorraldamiseks ja eelduste loomiseks maade paremaks kasutamiseks ning maarahva elujärje parandamiseks. Kõik edaspidine sõltub suuresti riigi põllumajanduspoliitikast. Tootjaid maal on alati olnud ja on neid ka tulevikus.

Jüri Änilane

Metsküla arenguvõimalus on koostöö

Küllap mäletavad mitmed Metsküla elanikud, et selle aasta juunis elasid ja liikusid Metskülas võõrad. Nad kohtusid Metsküla elanikega nende kodudes, töökohtades, vallamajas. Räägiti inimeste elust, olust, tegemistest ja seostest Metsküla. Külakoosolekul, mis toimus 15. juunil, arutati Metsküla oleviku ja tuleviku üle.

Metsküla on mitmekesine küla

Metskülas elavad erinevad inimesed: kooliõpilased, pereemad, pensionärid, töötud, kohapeal töötajad, kaugemal töötajad, ettevõtjad. Külaga on seotud mujale kolunud elanikud ja kunagised kooliõpilased. Seega on inimeste tegevussuunad ja side Metsküla külaltilki erinevad. Nii iseendale kui ka teistele on oluline teada, et Metsküla erinevatel inimestel on erinevad vajadused ja huvid. Seda peegeldab elanike endi arusaamine Metskülast.

Metsküla tema elanike arvamustepeeglis

- Metsküla on ühtede kodu, elukoht, perekondlikud sidemed ja traditsioonid, teistele aga magamis-koht, suvila, puhkekoht.
- Osadele tähendab ta töökohta ja turvalisust, osadele tööpuudust ja kohalikke vargaid.
- Mõnele on Metsküla tähtis oma laste pärast, mõnele vanemate sünnikoha tõttu.
- Ühelt poolt nähakse Metsküla

säilinud taluhoonete ja rehielamutega paigana, teiselt poolt puuduliku transpordi, tolmuste teedega ja võsastunud paigana.

• Metsküla on mõne arvates ukustamiskoht, milleks on pika ajalooga vana küla, hea asukoht ja kauni loodusega koht, mõne arvates on ta jälle eneseteostust ja arenguvõimalusi võimaldav koht.

Elanikud ootavad muutusi

On mitmeid asju, mis võiks elanike arvates olla Metskülas teisiti:

Teed ja liiklus

- Metsküla peaks olema tolmuvaba, heade juurdepääsuteedega heakorrastatud küla.
- Teed on vaja muuta tolmuvabaks ja võsast puhtaks.
- Bussiliikluse korraldus võiks rohkem arvestada elanike vajadusi.
- Korrastamist vajab Tohvri sild.

Küla heakord ja kohalikud teenused

- Vaja on korraldada kauplust.
- Küla vajab külaväljakut, kus on kiik ja sportimise võimalused.
- Küla maad peaksid olema hooldatud ja keskuses peaks olema järv.
- Nii küla keskus kui ka iga talu ümbrus peaks olema korrastatud.
- Metsküla peaks olema sobiv kodu-, töö- ja puhkepaik, mis arvestab iga elaniku soovi.

Külaelanike koostöö

- Külale on vaja kooskämise kohta.

- Küla inimesed võiksid aktiivsemad olla.
- Küla vajab külavanemat.
- Info võiks liikuda inimeste vahel paremini.
- Koguda tuleks kroonikat ja külaga seonduvaid materjale.

Majandus ja ettevõtlus

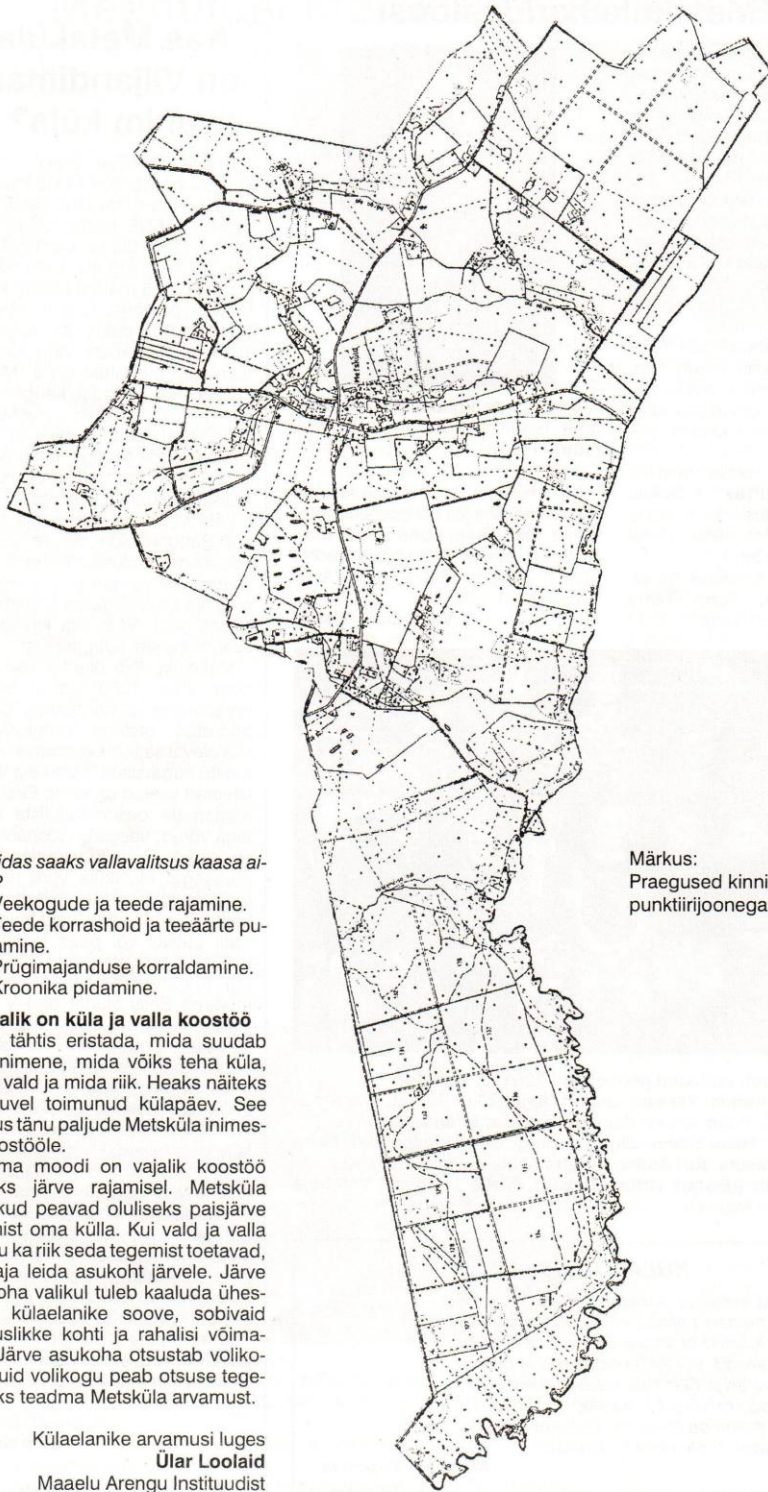
- Maa kui oluline ressurss peaks tulu ja elatist andma.
- Küla majanduse arenguks ja töökohtade loomiseks on vajalik 10–20 töökohaga ettevõtte olemasolu.
- Oma toodangu turustamiseks on vajalik talude vaheline koostöö.
- Metsküla taludel võiks olla ühine kokkuostu- ja turustusketi.

Muutusteks on vajalik koostöö

Paljude eluvaldkondade korraldamine sõltub mitmest tegijast ja üks tegija üksinda on siin jõuetu. Oskus seisneb selles, kuidas leida üles õiged tegijad. Metsküla inimestel on siin olemas oma arvamus:

Mida saaksid Metsküla elanikud ise teha?

- Koduümbruse korrastamine ja heakord keset küla.
- Info kogumine.
- Elanike endi aktiivsus ja külavanema leidmine.
- Külaväljaku rajamine.
- Matkaradade ja suusaradade rajamine.
- Talude vaheline koostöö.

Kuidas saaks vallavalitsus kaasa aidata?

- Veekogude ja teede rajamine.
- Teede korrashoid ja teeäärte puhastamine.
- Prügimajanduse korraldamine.
- Kroonika pidamine.

Vajalik on küla ja valla koostöö

On tähtis eristada, mida suudab üks inimene, mida võiks teha küla, mida vald ja mida riik. Heaks näiteks on suvel toimunud külapäev. See toimus tänu paljude Metsküla inimeste koostööle.

Sama moodi on vajalik koostöö näiteks järve rajamisel. Metsküla elanikud peavad oluliseks paisjärve rajamist oma külla. Kui vald ja valla kaudu ka riik seda tegemist toetavad, on vaja leida asukoht järvele. Järve asukoha valikul tuleb kaaluda üheskoos külaelanike soove, sobivaid looduslikke kohti ja rahalisi võimalusi. Järve asukoha otsustab volikogu, kuid volikogu peab otsuse tegemiseks teadma Metsküla arvamust.

Külaelanike arvamusi luges
Ülar Loolaid
 Maaelu Arengu Instituudist

Märkus:
 Praegused kinnistud on peene punktiirjoonega märgitud

Kilde Metsküla haridusloost

Kirjalike allikate põhjal teame, et kool asutati Metskülla 1837. aastal. Hoone vundamenti on Ilmar Takile u. 1943–44. a. näidanud tema vanaema. See asunud kusagil Soop Elli ja Tõnise maal Arukülas (Metsküla Viljandipoolses osas).

„Kooli on Metsküla taludes peetud 18. sajandi lõpust alates. Tsaariajal oli see 3-klassiline külakool, Eesti Vabariigi algusest peale 4-kl. algkool, kus õpilasi 30 ringis. Mõnel aastal tõusnud arv isegi 50-ni,“ väidab Endel Rössler oma uurimuses.

1860. a. paiku andnud Kõpu mõisnik Palitse talust koolile maad. Umbes praeguse koolimaja õuele ehitatud siis hoone, kus olnud üks väike klassituba ja teine veel väiksem õpetaja jaoks.

Praegu erakätes oleva viimase koolimaja ehitas vald 1877. a. Sellele on tehtud juurdeehitus – 1 klassituba – 1913. a. Kool suleti 1968. aastal õpilaste vähesuse tõttu.

Esimene õpetaja Arukülas on olnud arvatavasti Ado Soop. Tema tööd jätkas poeg Mart Soop.

● Metsküla algkooli juhataja aastatel 1943–1947 AUGUST KÄPPA (1887–1953).

Küla haridus- ja kultuurilukku on sügavama jälje jätnud õpetajad-koolijuhid. Märt Evert, Hans Sarap, Martin Soop, Martin Käär, Hilda Audru, August Käppa, Eha Lõugas, Artur Luuberg jt.

Vaike Birk (Tisler)

● Metsküla algkooli õpilased ja õpetajad 1961. a. kevadel.
I rida (vasakult): August Tepper, Lembit Nugis, Mari Rösler, Tea Kivistik, Milvi Miinkelsoo, Vello Aasav, Gunnar Järvesoo, Ellen Aasav.
II rida (vasakult): Helgi Siimu, Elga Luuberg, Silvi Hanschmidt, Enno Siimu, Vambo Tõnisson, Jüri Änilane, Hans Allikas, Öne Järvesoo.
III rida (vasakult): juhataja Artur Luuberg, Malle Luuberg, Vambola Järvesoo, õp. Merike Maimre.

KÜLAKOOLIS

*Temast eemal on linnad, kus suuri on koole.
Tema madalad aknad on põldude poole.
Talvel kuused ta ümber on lumises härmas.
Tuleb kevad, siis lõhnavad kased ja pärnad.
On vennad ja õed neis klassides käinud.
Küll aegu on olnud ja aastaid on läinud.
Väljas nurmede laius, me kodukoht armas.
Teist kooli ei ole ühtki ta sarnast.*

Manivald Kesamäa

Kas Metsküla on Viljandimaa vanim küla?

Arvatavalt Viljandimaa vanim küla asub Viljandist 11 km kaugusel ja on täiesti tavaline Eestimaa hajuküla. ENE teises köites on võetud Metsküla vanuse arvestamise esmailinguks aasta 1583, kui seal oli 5 majapidamist, kuid Viljandi pastorist kodu-uurija A. Westren-Doll pidas 23. augustil 1936. a. Metskülas Vidu küünis toimunud piduõhtul kõne „Metsküla ja selle ümbruse kaugemast minevikust“, kus ta arvas, et Metskülas elati juba IX sajandil. Ta seostas seda sellega, et Metsküla piirnev Raudna jõgi oli osake muistsesest suurest veeteest.

Läbi Metsküla voolav oja suubub Raudna jõkke. Suure veeteie koosseisu kuulunud Raudna jõe veetase oli vanasti palju kõrgem ning oja asub sügavas ja laiapõhjalises orus. Võib olla kindel, et seal oli kunagi suur lisajõgi.

Metsküla võib olla ka veel vanem, kuna 1880. aastal leitud omapärane ja haruldane, ülespööratud otstega pronksvõru, mis olevat saadud kaevamisel 1,2 meetri sügavuselt. Metsküla võru lähimad vanded on Kirde-Eesti jämedamate pasunakujuliste otstega võrud; seega on tõenäoline, et see võru kuulub varasemasse rauaaega. Metsküla võru mõõtmeid ja kuju silmas pidades ei kantudki seda käes, vaid tõenäoliselt kaelas või peas teatavate kultuslike talituste puhul (kaal 1,6 kg). Kui arvesse võtta, et vanem rauaaeg Eesti aladel oli I–V sajandil meie aja järgi, siis tuleb Metsküla pronksvõru vanuseks pidada poolteist tuhat aastat või enamgi. Kuid tuleb ka silmas pidada võimalust, et Metsküla võru võis sinna sattuda kusagilt mujalt ja hoopis hiljem.

Märt Arendi, kes on Metsküla aja- ja arengulugu uurinud, on kinnitanud, et Metskülast on leitud pronksmõök, kivikirves ja kaks tammepuust nuiat. Kivikirves ja tammepuust nuiad on ära viidud muuseumitöötajate sildil all esinenud inimeste poolt.

Ja siiski jääb õhku rippuma veel painav küsimus: kui vana on Metsküla ja kas Metsküla on Viljandimaa vanim küla?

Siim Kohv

SAAME TUTTAVAMAKS

Talude ja elanike arv meie lehes sisaldab võimalikult tegelikku olukorda.

Alaliselt asustatud elumaju on 56, elanike arv nendes kokku – 191. Alaliste elaniketa hooldatavaid elamuid on 14.

Elamute loetelu on antud eraldi 2 osas:

① endine Männiku küla;

② Metsküla Viljandipoolne osa, eraldusjooneks Vastemõisa–Kõpu maantee. Talu, elamu nimele järgneb omaniku, valdaja perekonnanimi ja pereliikmete arv.

Talu	Omaniku perekonnanimi	Pereliikmete arv	Talu	Omaniku perekonnanimi	Pereliikmete arv
①			②		
SARAPUU	TOMSON	2	MIKU	VAASA	4
MARGNA (e. Kooli)	MARGNA	4	SAKSA	RÖSLER RÖSLER	1 3
VAHELAANE	LUTS	2	KULBI	LÄÄN	1
8-kr. elamu	TÖNISSON	2	ORU	JÄRVSOO	3
JAANIMÄEL	REINARU	1	TOOSI	AABEL	1
	HIION	1	SOOBA	SULTS	5
	TEPPER	1	SOOBA	AAVIK	3
	KÕIVUSTE	2	(Kitsi)	SOOP	1
	JÜRGEN	3		JÄRVEKÜLG	1
MÄNNIKU	KOKS	5	OODRE	SANGERNEBO KIVISTIK	3 1
VIDU (Väike-Tõnis)	ADUSON	8	TUPE	KUUSIK	5
VIDU (Suur-Tõnis)	EICHFELDT	4	KUUSIKU	KRAAV	1
JÕE	VARM	1	LEPPOJA	SIIMU	2
URU	TOOMSALU	3	VEERMETSA	VEERMETS	3
TOOMA (Metsavahi)	TOOMSALU	1	KAASIKU	LUHAKOODER	1
KIVIOJA (Raudsepa 53)	VINNI	5	VAHEMETSA	OLEV	2
LAMBASABA (Raudsepa 52)	REINARU	1	KASE	MITT	4
TUULIKU	METSAMÄRT	1	MAASIKA	VEERMETS RABA	3 1
SALUMETSA	TAIGLA	12	OJA	PIIR	2
KINGU	ROOSI	3	TAKI	KASK	1
LIIVA	HANSCHMIDT	2	LAURI	VALK	3
REIALI		6	NÕRGA	KUKK	4
OJAKÄÄRA	HANSCHMIDT	1	NÕMME	KABANEN	1
ORAVA (end. Männiku)	KIKAS	1	LAURIÕUE	KOHV	7
VÄLJAOTSA	HIION	5	PAPLI	JÜRISSEON KODRES	4 1
KURIKA	TEPPER	2	UUETOA	KAUKVERE	4
SOOBA	NUGIS	3	NURME	PRUUS	3
SOO-OTSA	LICHT	5	PALITSE	THEMAS	2
KULLISSILLA	JAESKI	5	KRAAVI	JÜRGEN	3
VINDLA	MÄEMEEES	2			
VARESE	SUBI	4			
SAKSATOA	LOTT	1			
NÖLVAKU (Sepa)	LINDER	7			

Veiste loendus 1999. a. lõpu seisuga

	Lehmi	Tiineid mullikaid	Teisi	Kokku
Vildu suur laut (AS Vidu)	65	17	8	90
Sultsi laut	17	4	5	26
Oodre (Sangernebo)	2	1	5	8
Tupe (Kuusik)	–	1	1	2
Kraavi (Jürgen)	1	–	–	1
Vidu (Aduson)	1	–	–	1
Lauriõue (Kohv)	1	–	1	2
Papli (Kodres)	3	–	1	4
Taki (Kask)	1	–	1	2
Leppoja (Siimu)	2	–	1	3
Veermetsa (Veermets)	2	–	1	3
Lauri (Valk)	21	5	65	91
Varese (Subi)	1	–	–	1
Sooba (Nugis)	15	5	4	24
Väljaotsa (Hiion)	–	–	5	5
Kullisilla (Jaeski)	3	–	3	6
Uru (Toomsalu)	–	–	2	2
Kurika (Tepper)	1	–	–	1
Kokku:	136	33	103	272

VASTUSED ENNUSTUSKÜSIMUSELE

Kui palju saab olema Metskõlas elanikke 30 aasta pärast?
Veel 10 aastat tagasi 1989 oli 206.

- Enno (48): Jääb vähemaks küll, veerandi või kolmandiku võrra.
 Ado (50): Arvan, et jääb samaks – 200 piires.
 Maie (61): Raske ütelda, aga väheneb.
 Oie (65): Igal juhul väheneb, aga kui palju, raske ütelda.
 Gunnar (51): Väheneb. Ütlen, et 130 jääb.
 Mare (38): Peaks vähenema. Noored siin tööd ei leia.
 Silver (14): Jääb 100.
 Siim (15): Meie klassist loodavad kõik mujalt tööd leida. Metskõlas jääb rahvast alles 150 inimest.
 Jüri (57): Jääb samaks, majad tühjaks ei jää, linn on ligidal, kuigi töökaimine jääb kaugeks.
 Laine (70): Loodan, et ei vähene. Rahvas vaheldub, aga koht tühjaks ei jää.
 Tea (46): Arvan, et väheneb 30 võrra, see on 15%.
 Kadi (15): Väheneb, noored ei kavatse siia jääda.
 Arta (42): Ennem väheneb. Ei paista töökohti tulemas.
 Maret (47): Kui nii jätkub, siis väheneb tunduvalt.
 Andres (35): Selleks ajaks peaks rahvaarv praegusega võrreldes plussis olema, arvan kuni 50 piires. Loodan, et Euroopa Liidus olles toimub sama protsess kui praegu Läänes – linnast tullakse maale, lähümbrusse, nagu on Metskõla Viljandist. Vahepeal võib olla ka langust.

● Oma vanaisa luuletusi loevad külapäeval Kohvi pere noored.

Sügiseseast Vastemõisast

Metskõla vastses rahvamajas oli avapidu

Vastemõisa seltskonnaelus toimusid pärast valdade reformi teatavad muudatused. Saadi juurde uus energiline ja püüdlis keskus – Metskõla, mis küll senini ja arvatavasti ka tulevikus enam-vähem iseseisvalt eksisteerima jääb. Siinjuures peab tõsiselt imestama Metskõla rahva senist tahetõudu ja edasipüüdlikkust, mida ei oma naljalt teine selline mõnesajalise elanikkonnaga üksus. Nimetatud keskus ehitas praegugi ilma suuremate väliste toetusteta üles oma rahvamaja, kusjuures vajalikkude summade saamiseks aitasid kaasa kõik kohapealsed elanikud. Selle kõige tulemusena toimus möödunud pühapäeval kohalikus rahvamajas suurejooneline väljamüük ja peoõhtu, millel oli rekordne arv külalastajaid. Kuid metskõlalased loodavad oma uuesse ettevõttesse talvisel intensiivsel seltskondliku tegevuse ajajärgul head kordaminekut.

„OMA MAA” 7. X 1939

*Häid
jõule
ja
õnnerikast
2000.
aastat!*

Toimetasid Vaike Birk ja Leonhard Pruus. Trükk **Print Best**